

Lausunto

26.1.2023

VN/21836/2021
VN/21836/2021-MMM-52

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta 2035

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa koskien kansallista luonnon monimuotoisuusstrategiaa 2035. Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua sekä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleiset kommentit

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on yhtä mieltä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisen tavoitteesta sekä tukee maailmanlaajuisten ja EU-tasosten monimuotoisuushaasteiden ratkaisemista. On tärkeää, että kansallisesti näitä tavoitteita voidaan tukea ja että kohti näitä tavoitteita mennään aktiivisesti: Suomen kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia vastaa maailmanlaajuisiin ja EU-tason tavoitteisiin, joita kohti Suomessa tulee pyrkiä.

Tämän kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian tavoitteista valtaosa linkittyy suoraan tai epäsuoraan MMM:n hallinnonalalle. MMM:n vastuulla on laajasti tavoitteita ja toimenpiteitä eri sektoreilla: mm. metsät, maatalous, maaseutu, kalat, riista, vesivarat, vieraslajit sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen, ja näillä sektoreilla MMM toimii aktiivisesti luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön turvaamiseksi. Samalla kuitenkin olemme MMM:ssä vastuussa kokonaisuhyvinvoinnin periaatteiden soveltamisesta MMM:n hallinnonalalla kestävän kehityksen näkökulman mukaisesti: MMM:n hallinnonalan tehtävänä on edistää luonnon monimuotoisuutta kestävän hoidon ja käytön toimenpitein – kokonaiskestävyys on toimeenpanon keskiössä eli luonnon sekä ihmisen hyvinvointi, jolloin tarkastelemme asioita kaikista kestävyys näkökulmista. MMM pitää myös tärkeänä, että eri sektoreita koskevat kansalliset politiikat sekä luonnon monimuotoisuusstrategia ovat keskenään koherentteja eli johdonmukaisia.

MMM pitää tärkeänä sitä, että Suomen luontoa tarkastellaan kokonaisuutena eli Suomessa tulee tarkastella suojelualueita ja niiden ulkopuolella olevaa luontoa kokonaisuutena, tavoitellen koko luonnon parempaa tilaa. Valtaosa Suomen luonnosta sijaitsee suojelualueiden ulkopuolella, siksi sinne kohdistuvat luonnon monimuotoisuuden toimenpiteet, erityisesti kestävän käytön ja hoidon kautta, ovat keskeisiä luontokadon pysäyttämiseksi. On kuitenkin erityisen tärkeää, että myös suojelualueiden luontoa hoidetaan ja ennallistetaan. Lisäksi suojelun ja kestävän käytön onnistumista sekä luonnon monimuotoisuuden kehittymistä tulee seurata ja mitata johdonmukaisesti, samoilla mittareilla.

Myös luonnon tuottamia monipuolisia ekosysteemipalveluja tulee hoitaa ja hyödyntää kestävästi sekä suojella niitä luonnon kanto- ja uusiutumiskyvyn rajoissa. MMM näkee, että resurssitehokkuus on luonnonvarojen käytössä keskeistä. Vihreään siirtymään tarvitaan paljon uusia luonnonvaroja, mm. kaivoksia, mikä haastaa paineiden vähentämistä. Kiertotalousstrategian linjausten mukaan uusiutuvien luonnonvarojen käyttö voi kasvaa, jos kantokyky sen sallii. MMM korostaa, että luonnonvarakysymyksiä tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti ja eri näkökulmista. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta on olennaista pienentää painetta luonnon monimuotoisuutta heikentävään maankäyttöön.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

MMM pitää keskeisenä luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamista kunkin sektorin omaan toimintaan. Lisäksi merkittävää on edistää vapaaehtoisia suojelun ja kestäväen käytön toimenpiteitä, jolloin myös toimien hyväksyttävyyden on otettu huomioon. Monimuotoisuusstrategian tavoitteiden tulee olla kunnianhimoisia, kustannusvaikuttavia sekä tieteelliseen tietoon perustuvia: arvokkaimmat kohteet tulisi tunnistaa, ja strategian tavoitteet ja toimintaohjelman toimenpiteet tulisi kohdistaa etenkin niihin. MMM:lle tärkeää on myös tavoitteiden saavuttamisen kannalta niiden realistisuus sekä toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus, mikä vahvistaa toteuttajien sitoutuneisuutta ja motivaatiota. Luonnon elpyminen tapahtuu viiveellä, ja siksi muutosnopeus tulisi ottaa tavoitteita asetettaessa. Tähän liittyen MMM korostaa myös toimenpiteiden seurannan merkitystä.

MMM pitää tärkeänä, että luonnon monimuotoisuusstrategiaan liitetään kattava ennakoarviointi. MMM kiinnittää huomiota siihen, että strategiaan liittyen tulee valmistella myös riittävä taloudellisten vaikutusten arviointi. Tätä arviointia varten käytössä on jo mm. LUKE:n tekemä arviointi erityisesti metsien osalta. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/552036>

MMM on edelleen halukas työstämään tätä luonnon monimuotoisuusstrategian luonnosta eteenpäin yhteistyössä muun valtioneuvoston kanssa. Lisäksi MMM arvioi, että ainakin seuraavista kysymyksistä tarvitaan erikseen linjaavaa keskustelua:

- Luku 3.4.1, T7: suojelun pinta-alaprosentti:
 - MMM tukee maailmanlaajuisten ja EU-tasoisten monimuotoisuushaasteiden ratkaisemista, ml. em. suojelualueita koskevat tavoitteet. On tärkeää, että kansallisesti kansainvälisiä ja EU-tason tavoitteita voidaan tukea ja että näitä tavoitteita kohti mennään aktiivisesti. MMM haluaa kuitenkin erityisesti nostaa esille, että strategialuonnoksen sisältämästä suojelupinta-alatavoitteesta ei kuitenkaan vielä kansallisesti olla sovittu. MMM esittää strategiaan kirjausta, että **”Suojelupinta-alan tulee kasvaa kohti maailmanlaajuisten ja EU:n tavoitteiden mukaista 30 prosenttia maa-alueiden sekä merialueiden nykyisestä pinta-alasta vuoteen 2030 mennessä.”**
- Luku 3.4.1, T7.3: iki- ja aarniometsät:
 - MMM kiinnittää huomiota EU:n biodiversiteettistrategian mukaiseen tavoitteeseen suojella kaikki EU:n jäljellä olevat luonnontilaiset ja vanhat metsät (eli iki- ja aarniometsät). MMM huomauttaa, että EU:n biodiversiteettistrategiassa suojeltavaksi tavoiteltujen iki- ja aarniometsien suojelu koskee nimenomaan niitä, jotka täyttävät EU:n määritelmät ja kriteerit sekä kansallisesti niiden perusteella tehtävät määrittelyt. Valtioneuvoston voimassa oleva kanta iki- ja aarniometsien suojelua koskien on esitetty EU:n biodiversiteettistrategiaa koskevassa E-kirjeessä (YM2020-00101). MMM korostaa, että uusien kantojen muodostaminen vaatii poliittisen käsittelyn. MMM esittää tavoitteeksi: **”Suojellaan jäljellä olevat, määritelmän mukaiset luonnonmetsät ja vanhoja metsiä, yksiyksimäisillä vapaaehtoisuuteen perustuen.”**
- Luku 3.4.1, T7.4: valtionmetsät ja metsämaan suojeluprosentti:
 - MMM ei tue strategiassa asetettua suojellun metsämaapinta-alan 10 prosentin tavoitetta. MMM:n mielestä elinympäristökohtaisia tavoitteita ei ylipäätään tule tässä asettaa. Erityisen ylimitoitettuna MMM pitää tavoitteen 530 000 hehtaarin kohdentamista valtion omistamille alueille. MMM:n mielestä metsiensuojelua pitäisi ensi sijassa kohdentaa sellaisille kohteille, joissa jo on tällä hetkellä suojeluarvoja kuvaavia rakennepiirteitä ja joista saatava suojeluhuöty olisi mahdollisimman nopeasti realisoituva. Puhtaasti valtion maanomistukseen ja prosenttiosuuksista saatavaan pinta-alaan pohjautuva suojelu on tavoitteeseen nähden tehotonta ja kallista. **MMM esittää, että valtion maiden lisäsuojelua ja mahdollisuuksia tarkastellaan tarkemmin vuodenvaihteessa 2023/2024**, kun Luken ja Syken arvio Metsähallituksen alue-ekologisesta suunnittelusta valmistuu ja päätetään Metsähallituksen vuosia 2024-2027 koskevista omistajapolittisista linjauksista. **MMM esittää, että tavoitteesta T7.4 poistetaan prosenttitavoitetta** koskeva alkuosa ”Metsämaan metsien tiukasti suojeltu pinta-ala on vuonna 2035 vähintään kymmenen prosenttia koko maan tasolla tarkasteltuna”.
- Luku 3.4.2, T8 alatavoitteineen: ennallistaminen:
 - MMM tukee maailmanlaajuisten ja EU-tasoisten monimuotoisuushaasteiden ratkaisemista, ml. heikentyneiden alueiden ennallistamista koskeva tavoite. On tärkeää, että kansallisesti kansainvälisiä ja EU-tason tavoitteita voidaan tukea ja että näitä tavoitteita kohti mennään aktiivisesti. MMM haluaa erityisesti nostaa esille, että strategialuonnoksen sisältävistä ennallista koskevista tavoitteista ei vielä kansallisesti olla sovittu. Erityisen tärkeää on ottaa huomioon, että EU:n biodiversiteettistrategiaan liittyvän kansallisen valmistelutyön (nk. sitoumustyö ja mahdollisen ennallistamisasetuksen mukainen ennallistamissuunnitelma) kautta tulemme saamaan Suomen painopisteet sekä ennallistamisen tarkemmat määrälliset tavoitteet. Strategiaan on liian ennenaikaista ennakoita kansalliset

ennallistamismäärät. MMM esittää strategiaan kirjausta, että ”**Ennallistamispinta-alan tulee kasvaa kohti maailmanlaajuisten YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteiden mukaista 30 prosenttia heikentyneiden alueiden pinta-alasta.**” MMM esittää, että T8 alatavoitteiden kohdalla kirjataan tavoitteiksi **nykyiset Helmi-ohjelman tavoitteet, ja että lisätavoitteita tarkastellaan vaikeuttavuusarvioinnin perusteella Helmi-ohjelmakauden jälkeen.**

- Luku 3.3.3, T3.1.3: Kulutus:
 - MMM pitää perusteltuna, että palo- ja kulutusalueiden määrää kasvatetaan sekä suojelualueilla että talousmetsissä. Kulotusten lisääminen on kuitenkin toimenpide, joka liittyy nimenomaan elinympäristöjen ennallistamistavoitteisiin. Toimenpiteeseen tulisi selkeästi sisältyä kulotuksen lisäksi myös suojelualueilla tehtävät ennallistamispoltot. Esitetty määrällinen vuotuinen 2500 hehtaarin kulotustavoite on epärealistinen. MMM esittää, että **palo- ja kulutusalueita koskevaa tavoitetta käsitellään pelkästään luvussa 3.4.2.** Jos kuitenkin halutaan pitää kulotuksia koskeva toimenpide-tavoite luvussa 3.3.3, MMM ehdottaa tavoitteeksi ”Talousmetsien luonnonhoidon osana tehtäviä uudistusalojen kulotuksia lisätään.”
- Luku 3.5.1, T10.4: Uusiutuvien luonnonvarojen käyttö:
 - MMM korostaa, että tässä strategiassa tulee pitäytyä valtioneuvostossa linjatuissa kiertotalouden strategisen ohjelman tavoitteissa liittyen luonnonvarojen kulutukseen ja käyttöön. MMM esittää, että T10.4 **muotoillaan käyttäen samaa ilmaisua kuin kiertotalouden strategisessa ohjelmassa** tai T10.4. poistetaan ja viitataan tekstissä vahvemmin jo hyväksytyyn sanamuotoon kiertotalouden strategisessa ohjelmassa.
- Luku 3.5.4, T14.8:
 - MMM toteaa, että luonnon monimuotoisuuden strategiaksi sekä sen pohjalta myöhemmin valmisteltava toimintaohjelma ovat merkittävä ja hyvin ajantasainen laajasti valmisteltu kokonaisuus luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi vuoteen 2030 ja vuoteen 2035 saakka. Ensisijaisesti näiden toimeenpano tulee varmistaa. Vasta saavutettaessa tavoitevuodet 2030 ja 2035 on nähtävissä, miten toimeenpanossa on onnistuttu. Siksi on erityisesti ennaikaista sekä resurssien vaikuttavuuden kannalta tarpeetonta valmistella ja ottaa käyttöön luontoa koskeva puitelaki, ennen kuin strategian ja toimintaohjelman väli- ja loppuarviointi on tehty.

Oheessa alla yksityiskohtaisia kommentteja eri lukuihin ja tavoitteisiin.

Luku 1 Johdanto

s. 5, 3. kpl, pölyttäjät:

MMM kiinnittää huomiota kirjaukseen ”*Ekosysteemipalveluiden tuotannon heikkenemisen konkreettisia esimerkkejä Suomessa ovat ruokaturvaa uhkaava pölyttäjäkato, ...*” PÖLYHYÖTY-hankkeessa todettiin, ettei laajamittaista pölyttäjäkatoa ole Suomessa havaittu. Hankkeen mukaan ”pölytysvajeen merkkejä” on havaittu rypsilä, mutta tämä ei uhkaa ruokaturvaa. Olisi tarkoituksenmukaista käyttää SYKEN valmistelemassa tutkimuksessa tehtyä johtopäätöstä, joka löytyy ao. julkaisusta:

”*Kokonaisuutena eri pölyttäjärhymistä saadut tulokset viittaavat siihen, että Suomessa ei ole tapahtunut laajamittaista pölyttäjien vähenemistä 2000-luvulla.*” [https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Luonto/Uutta_tietoa_polyttajien_tilasta_ja_seur\(64001\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Luonto/Uutta_tietoa_polyttajien_tilasta_ja_seur(64001))

- MMM esittää, että ao. tekstiosuus korvataan em. julkaisusta löytyvällä johtopäätöksellä: ”**Kokonaisuutena eri pölyttäjärhymistä saadut tulokset viittaavat siihen, että Suomessa ei ole tapahtunut laajamittaista pölyttäjien vähenemistä 2000-luvulla.**”

Kuva 1:

MMM kiinnittää huomiota, että kuvasta 1 on poistettu IPBES-arviossa vuodelta 2019 esitetyistä paineista viides paine eli haitalliset vieraslajit. Tämä oli mukana vielä edellisissä strategiaversiossa.

- MMM esittää, että ao. paine eli **haitalliset vieraslajit lisätään kuvaan 1 mukaan**, jotta viittaus IPBES -arvioon on perusteellisempi.

Kuva 1 kuvateksti sekä s. 5 toinen kpl:

MMM kiinnittää huomiota luontokadon määritelmään, jotka on esitetty eri tavalla em. eri kohdissa. Selkeyden vuoksi olisi perusteltua käyttää samanmuotoista määritelmää.

- MMM esittää, että **strategiassa käytetään johdonmukaisesti samanmuotoista selkeää luontokadon määritelmää, kuten kuvatekstin 1 mukaista määritelmää.**

s. 5, toinen kpl:

MMM kiinnittää huomiota, että s. 5 toisessa kpl:ssa todetaan ”... eivätkä elinympäristöt ole alkaneet laajassa määrin toipua.” perustuen luontotyypin uhanalaisuusarvioon. Uhanalaisuusarviosta ei voida päätellä kehityksen suuntaan vaan sitä varten tulisi kehittää trendimittari, ja tätä mittaria on esitettykin toisaalla strategiassa.

- MMM esittää kirjattavaksi ao. kohtaan ”**valtaosa luontotyypeistämme on uhanalaisia.**”

Luku 2 Strategian lähtökohdat

2.1. Suomen luonnon monimuotoisuuden tila heikkenee edelleen

s. 9, 2. kpl:

MMM kiinnittää huomiota, että toisessa kappaleessa ei ole metsien osalta esitetty, kuinka suuri osa arvioituista metsälajeista on uhanalaisia (toisin kuin soita koskevassa kappaleessa tämä on esitetty).

- MMM esittää lisättäväksi toisen kpl 4. virkkeeksi: ”**Toisaalta kaikista arvioituista metsälajeista uhanalaisia on 9 %.**”

2.2. Suomi on sitoutunut luontokadon pysäyttämiseen

MMM olettaa, että luvun 2.2. aikamuodot sekä CBD:n Montrealin kokouksessa sovitut päämäärät ja tavoitteet (mm. oikea lukumäärä) päivitetään tähän sovitun mukaisesti. Sama koskee myös mm. luku 3.3.5.

s. 13, 1. kpl:

MMM kiinnittää huomiota, että 1. kappaleen toisessa lauseessa oleva asia koskee EU-laajuisia tavoitteita.

- MMM esittää, että 2. lauseeseen lisätään sana ”EU-laajuinen” eli ”...kehittämiseksi kohti **EU-laajuisia** 30 % suojelupinta-alaa...”

2.4. Luontokato ja ilmastonmuutos kietoutuvat toisiinsa

MMM pitää perusteltuna, että tässä strategiassa käsitellään luontokadon ja ilmastonmuutoksen kietoutumista toisiinsa, kuten myös maailmanlaajuisissa tavoitteissa (CBD) on näin tehty, sekä asetetaan tähän liittyviä kansallisia tavoitteita.

MMM haluaa kuitenkin tuoda esille, että juuri sovitussa ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista koskevissa suunnitelmissa (Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU), Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU), Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma KISS2030; yms.) on juuri linjattu kansalliset tavoitteet ja toimet. Tärkeää on, että tässä strategiassa luontokatoon ja ilmastonmuutokseen liittyvät tavoitteiden ja toimien (esim. luvut 2.4, 3.2) tulee olla linjassa em. kansallisesti sovittujen linjausten kanssa, eli eivät voi näitä ylittää.

2.5 Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää oikeudenmukaiseksi koettua kestävyysmurrosta

MMM on yhtä mieltä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisen tavoitteesta sekä tukee maailmanlaajuisien ja EU-tasoisien monimuotoisuushaasteiden ratkaisemista. Samalla kuitenkin olemme MMM:ssä vastuussa kokonais hyvinvoinnista kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. MMM:n hallinnonalan tehtävänä on edistää luonnon monimuotoisuutta kestävä hoidon ja käytön toimenpitein – kokonaiskestävyys on toimeenpanon keskiössä eli luonnon sekä ihmisen hyvinvointi, jolloin tarkastelemme asioita kaikista kestävyys näkökulmista. Siksi MMM pitää hyvin tärkeänä strategian kirjausta, että ”...*ekologiset reunaehdot otetaan huomioon, muutosta toteutetaan yhteistyössä niin, että se koetaan oikeudenmukaiseksi. Strategian onnistunut toteuttaminen vaatii vahvaa kokemusta sen oikeudenmukaisuudesta, reiluudesta ja siten hyväksyttävyydestä. Riittävän nopeiden ja vaikuttavien toimenpiteiden edistäminen vaatii, että toimenpiteillä on mahdollisimman laaja hyväksyntä.*” ... ”*Samalla kun kestävyysmurroksessa tunnustetaan tarve vahvistaa merkittäväällä tavalla yhteiskunnan toimintojen ekologista kestävyttä, on pidettävä huoli murroksen taloudellisesta ja sosiaalisesta kestävydestä sekä siirtymävaiheen oikeudenmukaisuudesta. Siirtymävaiheessa on huomioitava sekä olemassa olevien epäoikeudenmukaisuuksien hyvittäminen, että uusien ennaltaehkäiseminen.*”

MMM pitää tärkeänä, että strategian tulee sisältää parhaat mahdolliset ratkaisut luonnon monimuotoisuuden turvaamisen, elinkeinojen kannattavuuden, huoltovarmuuden ja toimien vastuullisuuden ja hyväksyttävyyden välillä. Tärkeää on, että tavoittelemme sekä luonnon että ihmisten hyvinvointia ja kestäviä ratkaisuja koko yhteiskunnan kannalta. MMM korostaa, että strategiassa tavoitteena tulee olla luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä käyttö ja kehitys, joka turvaa paitsi luonnon monimuotoisuuden säilymistä myös tulevien sukupolvien elinmahdollisuudet ja luonnonvarojen kestäväan käyttöön perustuvat elinkeinot.

Pidämme myös tärkeänä, että luonnon monimuotoisuutta edistetään parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen, jolloin meillä on käytössä parhaat luontohyödyt suhteessa toimista aiheutuviin kustannuksiin. MMM pitää kustannustehokkuutta ja kustannusvaikuttavuutta keskeisimpinä lähtökohtina luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja edistämässä Suomessa. Sen tulee myös olla strategian keskeinen lähtökohta. Lisäksi MMM korostaa, että sivulla 18 kirjatun mukaisesti strategian ja sen mukaisten toimien vaikutusten kohdentumista eri ryhmiin tulee selvittää kattavasti. MMM on pitää hyvänä lähtökohtana sivulla 19 esitettyä ajatusta yhteensovittamisesta: *"Strategian onnistunut toteutus edellyttää yhteensovittamista etenkin tiettyjen perustuslain turvaamien oikeuksien välillä."*

- MMM esittää, että nämä em. näkökulmat otetaan tämän strategian ja siihen liittyvien tulevien toimenpiteiden valmistelussa keskeisesti huomioon. Siksi myös tässä lausunnossa myöhemmin esille tulevat MMM:n muotoilu ehdotukset pohjautuvat juuri edellä mainittuun perusteluun ja näkökulmaan.

s. 19, viimeinen kappale:

MMM esittää, että viittauksessa perustuslain turvaamiin oikeuksiin mainittaisiin myös elinkeinonvapaus.

- MMM esittää, että kappaleen toinen lause kirjataan *"Tällaisia ovat erityisesti omaisuuden suoja, elinkeinonvapaus sekä vastuu luonnosta ja mahdollisuus vaikuttaa omaa elinympäristöä koskevaan päätöksentekoon"*.

Luku 3 Strategian tavoitteet

3.1 Päätavoite

Maa- ja metsätalousministeriö pitää strategian päätavoitetta *"Vuoteen 2030 mennessä luontokato on pysäytetty ja luonnon monimuotoisuus elpyy."* perusteltuna ja hyväksyttävänä. Suomen kansallinen strategia vastaa maailmanlaajuisiin ja EU-tason tavoitteisiin, joita kohti Suomessa tulee pyrkiä, eli Suomi myötävaikuttaa ja osallistuu EU-laajusten ja maailmanlaajusten tavoitteiden saavuttamiseen.

Kuvassa 2 päätavoite kuvataan hyvin, samoin s. 20 ao. kuvaavassa tekstikappaleessa.

3.2. Tarkemmat tavoitteet

Kuva 3 ja kuvateksti:

MMM kiinnittää huomiota, että kestävä käytön ohella paineiden vähentämistä on myös hoito. Lisäksi MMM kiinnittää huomiota, että kuvassa suojelua koskevan laatikon sisällä oleva teksti sisältää suojelualuetavoitteen 30 %, mitä ei kansallisesti olla sovittu. Tässä kohdin on hyvin perusteltua käyttää strategian kaikissa vastaavissa kohdin sanaa "kohti" 30 prosenttia.

- MMM esittää lisättäväksi kuvaan ja kuvatekstiin muotoiluksi *"Kestävä käyttö ja hoito"*.
- MMM esittää suojelulaatikkoon muotoiltavaksi teksti *"Suojeltujen alueiden osuus on kasvanut kohti 30 prosenttia, ..."*

s. 22 tekstikappale:

MMM kiinnittää huomiota, että kansainvälisten strategioiden ja tavoitteiden osalta ei voida mm. CBD:n osalta käyttää termiä "velvoittaa"; CBD-sopimus tavoitteineen on "moraalisesti velvoittava" eli ennemminkin siis ohjaava. Tässä kohdin olisi perusteltua poistaa ao. kohta eli "Suomea velvoittavat".

- MMM esittää kirjattavaksi em. lause *"Toisaalta suojelua, hoitoa ja ennallistamista ohjaavat kansainväliset strategiat ja tavoitteet, erityisesti...."*.

Taulukon 1 koskevia tavoitteita on käsitelty myöhemmin tässä lausunnossa, erikseen ao. kohdalla. Tässä yhteydessä MMM kiinnittää huomiota siihen, että osa tavoitteista on vuodelle 2030 ja osa vuodelle 2035. Tavoitevuoteen 2030 on enää vajaa seitsemän vuotta toteutusaikaa, joten olisi perustellumpaa, jos kaikki tavoitteet tähtäisivät samaan vuoteen 2035.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

3.3.1 Uhanalaistumisen pysäyttäminen

s. 27, T1.2:

MMM kiinnittää huomiota, että T1.2 on liian kunnianhimoinen. Muutokset metsissä tapahtuvat hitaasti, joten toimenpiteiden vaikutuksia ei ehdiä saada aikaiseksi vuoteen 2030 jäljellä olevien vajaa seitsemän vuoden aikana, vuosi 2035 on realistisempi. Lisäksi Kansallinen metsästrategia 2035 tavoittelee talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehityksen kääntämistä elpymisuralle vuoteen 2035 mennessä. Biodiversiteettistrategian tavoitteiden tulisi olla koherentteja metsästrategian kanssa.

→ MMM esittää, että tämä erillinen tavoite T1.2 poistetaan metsien osalta.

3.3.2 Lajiyhteisöjen elpyminen

s. 28, T2.1:

MMM kiinnittää huomiota siihen, että muutokset luonnossa voivat viedä aikaa, vaikka toimenpiteitä tehtäisiin. Siksi kaikkien (tekstissä mainittujen lajiryhmien) taantuneiden kantojen palautuminen voi viedä aikaa.

3.3.3. Elinympäristöjen laadun parantaminen

MMM tuo esille, että valtaosa metsistämme on suojelualueiden ulkopuolella, joten talouskäytössä olevien metsien tavoitteet ja toimenpiteet ovat olennaisia, kun tavoitellaan monimuotoisuuskehityksen kääntämistä elpymisuralle. MMM kiinnittää huomiota siihen, että talousmetsiä koskevien tavoitteiden tulee olla johdonmukaisia joulukuussa 2022 metsäneuvostossa hyväksytyyn Kansallinen metsästrategia 2035:n (KMS 2035) kanssa.

s. 29, T3.1:

MMM pitää strategialuonnoksessa esitettyä tavoitetta ”*Taloustmetsien kuolleen puun keskitilavuus nostetaan 7,5 kuutiota hehtaarilla vuoteen 2030 ja 10 kuutiota hehtaarilla vuoteen 2035 mennessä*” epärealistisena. Kuollutta puuta muodostuu taloustmetsissä hitaasti, ja kuolleen puun lisääminen perustuu metsissä tehtäviin toimenpiteisiin, mitä voidaan informaatio-ohjauksen keinoin tukea. Kuollutta puuta on tuoreimman valtakunnan metsien inventoinnin (VMI13) mukaan Etelä-Suomessa nyt keskimäärin 4,9 kuutiometriä metsämaan hehtaarilla. Pohjois-Suomessa kuollutta puuta on keskimäärin 7,7 kuutiometriä hehtaarilla. Nämä VMI-luvut sisältävät myös suojelualueiden kuolleen puun määrän, joten taloustmetsien tämänhetkinen määrä on vielä tätä alempi. KMS 2035:n kuolleen puun määrää koskeva tavoitetaso on vuonna 2035 ”*edetään kohti 10 m³/ha keskimääräistä tasoa taloustmetsissä*”. MMM pitää 10 m³/ha keskimääräistä tasoa taloustmetsissä hyvänä pitkän aikavälin tavoitteena, mutta sitä ei ole realistista saavuttaa vielä vuoteen 2030 tai vuoteen 2035 mennessä. Kuolleen puun määrän kerryttäminen hitaammin mahdollistaisi paremmin lahoppuujatkumon syntymistä ja samalla pystyttäisiin varmistamaan, että tuhoriskejä ei aiheudu.

→ MMM esittää, että kuolleen puun tavoite on metsästrategian mukainen ”*edetään kohti 10 m³/ha keskimääräistä tasoa taloustmetsissä*”.

s. 29, T3.1.2:

MMM kiinnittää huomiota siihen, että strategialuonnoksessa tavoitellaan taloustmetsien kookkaiden ja vanhojen puiden määrän kasvua: ”*Taloustmetsien kookkaiden ja vanhojen puiden määrää, niiden hehtaarikohtaisella kappalemäärällä mitattuna, kasvatetaan tasaisesti strategiakauden aikana*”. Kansallisen metsästrategian vanhojen puiden määrää kuvaavalle mittarille on asetettu vuodelle 2035 tavoitteeksi niiden määrän kasvattaminen taloustmetsissä (kpl/ha). Vahoilla puilla tarkoitetaan metsästrategiassa yli 80-vuotiaita lehtipuita, yli 120-vuotiaita kuusia ja yli 160-vuotiaita mäntyjä. Vaikka järeiden puiden määrää on helpompi mitata, MMM pitää luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta vanhoja puita tärkeämpinä kuin järeitä puita. Järeät puut voivat olla myös nuoria, eikä niillä silloin ole

yhtä suurta merkitystä monimuotoisuuden kannalta, ja vanhat puut voivat olla myös pieniläpimittaisia.

- MMM esittää, että mittariksi muutetaan KMS-mittarin mukaisesti vanhat puut.

s. 29, T3.1.3 sekä s. 42, T8.2:

MMM kiinnittää huomiota strategialuonnoksessa kulotusta koskeviin tavoitteisiin T3.1.3:

"Taloussuunnitelman luonnonhoidollista kulotusta lisätään niin, että taloussuunnitelman ja suojelualueiden yhteenlaskettu palo- ja kulotusalueiden määrä on keskimäärin 2500 hehtaaria vuodessa." ja T8.2

"...Palo- ja kulotusalueiden määrää kasvatetaan sekä suojelualueilla että taloussuunnitelmissä." Kulotusten lisääminen on toimenpide, joka liittyy nimenomaan elinympäristöjen ennallistamistavoitteisiin, joten MMM pitäisi hyvänä, jos tavoite kokonaisuudessaan käsiteltäisiin otsikon 3.4.2 "Ennallistaminen ja hoito" alla. Toimenpiteeseen tulisi selkeästi sisältyä kulotuksen lisäksi myös suojelualueilla tehtävät ennallistamispolto.

MMM pitää perusteltuna, että palo- ja kulotusalueiden määrää kasvatetaan sekä suojelualueilla että taloussuunnitelmissä, kuten T8.2 on esitetty ja Helmi-elinympäristöohjelmassa linjattu. T3.1.3 esitetty määrällinen vuotuinen 2500 hehtaarin kulotustavoite on kuitenkin epärealistinen, vaikka perustuukin Metsä-ELO:n esittämään asiantuntija-arvioon. Metsäpaloja on vuosittain aika vähän, joten valtaosa tästä olisi käytännössä kulotusta. Nykyisen metsätalouden kannustejärjestelmän (Kamera) aikana kulotuksia on tehty keskimäärin 70 ha vuodessa. METKA:aa koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu, että kulotusta voitaisiin tehdä 100 hehtaaria vuodessa. Jos koko 2500 hehtaarin vuotuinen metsäpaloja ja kulotuksia koskeva pinta-ala toteutettaisiin vain metsätalouden kannustejärjestelmällä, siihen pitäisi varata vuosittain 6,25 miljoonaa euroa, kun luonnonhoitomomentin kehyksissä on tuleville vuosille rahoitusta kaikkiin monimuotoisuustoimenpiteisiin yhteensä 8 miljoonaa euroa.

- MMM esittää, että palo- ja kulotusalueita koskevaa tavoitetta käsitellään pelkästään luvussa 3.4.2.
- Jos kuitenkin halutaan pitää kulotuksia koskeva toimenpidetavoite luvussa 3.3.3, MMM ehdottaa tavoitteeksi *"Taloussuunnitelman luonnonhoidon osana tehtäviä uudistusalojen kulotuksia lisätään."*
- MMM esittää, että mikäli em. ehdotusta ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohda käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

s.29, T3.2:

MMM kiinnittää huomiota siihen, että soiden vesitalouden parantamista koskevassa kappaleessa ja soiden tilan parantamista koskevassa tavoitteessa *"Rakenteeltaan ja toiminnaltaan eheiden soiden pinta-ala kasvaa kymmenellä prosentilla ja niiden kytkeytyvyys paranee selkeästi nykyisestä vuoteen 2035 mennessä"* on päällekkäisyyttä luvun 3.3.3 kanssa. Jotta määrälliseen tavoite-ehdotukseen voisi ottaa kantaa, olisi hyvä tietää, mikä lähtötaso on nyt ja mitä rakenteeltaan ja toiminnaltaan eheiden soiden pinta-alan kasvattaminen tarkoittaisi käytännössä, ottaen myös huomioon, että luonnossa toimenpiteiden vaikutukset näkyvät viiveellä. Olisi syytä miettiä tarkemmin, mikä rooli soiden rakenteen ja toiminnan eheyden parantamisella on taloussuunnitelman luonnonhoidon toimenpiteillä ja mikä rooli on ennallistamistoimenpiteillä. T3 käsittelee nimenomaan talouskäytön piirissä olevia elinympäristöjä. Talouskäytössä olevilla soilla on tärkeää sovittaa yhteen monimuotoisuus-, ilmasto-, vesi- ja talousnäkökulmat. Lisäksi epäselvää on, miksi juuri soiden osalta on nostettu esille kompensatiot tässä luvussa.

- MMM esittää, että tekstiä ja tavoitetta selkeytetään, ottaen huomioon yhteensovittamisnäkökulma Kansallisen metsästrategian mukaisesti. MMM esittää palaamista aiempaan tavoitemuotoiluun **"Soiden vesitaloutta parannetaan osana metsätaloutta."**

s. 31, T3.8:

MMM kiinnittää huomiota kallioluontoa koskeviin tavoitteiden *"Tavoitteena on, että metsälain erityisen tärkeinä elinympäristöinä tai muina arvokkaina elinympäristöinä huomioitujen jyrkänteiden pinta-ala on kasvanut"* ja *"Kalliojyrkänteiden pienilmasto ja valaistusolosuhteet huomioidaan nykyistä paremmin metsätaloudessa."* johdonmukaisuuteen. Metsälain mukaisten kohteiden pinta-ala ei voi kasvaa ilman, että niitä löydetään lisää, joten tekstiä tulisi tältä osin selkeyttää. Kalliojyrkänteiden pienilmaston ja valaistusolosuhteiden huomioimisessa tulee tarkastella yhteensovittamista metsätalouden kanssa. Keskeisimmät kallioluonnon toimenpiteet liittyvät arvokkaiden kalliioalueiden, kuten kalkki- ja silikaattikallioiden, suojeluun ja ennallistamiseen, jolloin niiden käsittely sopisi paremmin lukuihin 3.4.1 ja 3.4.2.

- MMM esittää, että sivun 31 kallioita koskevaa tekstiä selkeytetään, erityisesti koskien linkitystä lukuihin 3.4.1 ja 3.4.2, ja että virke *"Tavoitteena on, että metsälain erityisen tärkeinä elinympäristöinä tai muina arvokkaina elinympäristöinä huomioitujen jyrkänteiden pinta-ala on kasvanut"* poistetaan.

s. 32, T3.4:

MMM kiinnittää huomiota, että tässä tulee viitata ao. prosessiin, jonka kautta asiaa edistetään. Tässä olisi tärkeää olla johdonmukainen mm. edellisen T3.3. kohdan (merenhoitosuunnitelmat) kanssa. VHS mukaan 2027 mennessä hyvä tila on saavutettavissa 94 prosentissa joki-, 98 prosentissa järvi- ja 78 prosentissa rannikkovesimuodostumista.

- MMM esittää, että T3.4 kohdassa kirjataan **"Vesienhoitosuunnitelmien (2022-2027) mukaisesti sisävesien vähintään hyvä ekologinen tila saavutetaan ja tilan heikkeneminen estetään."**

s. 32, T3.5:

MMM haluaa varmistaa, että tavoitteessa T3.5 viitataan maisematasolla **maisemapiirteisiin**. Mikäli näin on, MMM tukee kirjausta. MMM esittää tavoitettava selkeytettäväksi ao. mukaiseksi. Tällä hetkellä muita maisematason indikaattoreita ei ole, eikä ole tarvetta kehittää lisää tähän liittyviä uusia indikaattoreita.

- MMM esittää T3.5. kirjattavaksi **"Maatalousympäristöjen monimuotoisuus lisääntyy laji- ja maisemapiirretasolla vuoteen 2030 mennessä ja paraneva kehitys jatkuu sen jälkeen."**

s. 30, maatalousympäristöt, ja s. 32, T3.5.1:

MMM kiinnittää huomiota strategian kirjaukseen *"EU-strategioiden mukaan kemiallisten torjunta-aineiden käytön ja niiden aiheuttamien riskien tulee pienentyä 50 prosenttia sekä ravinnehävikin 50 prosenttia, jolloin myös lannoitteiden käyttö vähenee vähintään 20 prosenttia. Suomi edistää näitä tavoitteita omalta osaltaan."* MMM kannattaa tässä kirjausta, että Suomi edistää näitä tavoitteita omalta osaltaan. MMM esittää, että tämä kirjattaisiin vastaavasti myös tavoitteeseen T3.5.1. Suomi on esittänyt, että tulisi tarkemmin keskittyä kasvinuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämiseen sekä että tulisi ottaa huomioon maiden lähtötilanteet ja jo aiemmin tehty vähennystyö. Suomessa painopiste on riskinvähentämisessä.

- MMM esittää, että T3.5.1 muotoiltaisii **"Suomi edistää omalta osaltaan EU:n biodiversiteettistrategian sekä Pellolta pöytään –strategian mukaista tavoitetta puolittaa torjunta-aineiden käyttö ja riskit sekä ravinehävikki vuoteen 2030 mennessä, sekä puolittaa haitallisimpien torjunta-aineiden käyttömäärät."**

s. 30, maatalousympäristöt, luomuviljely, ja s. 32 liittyen tavoitteeseen T3.5.2:

MMM kiinnittää huomiota, että luomutuotantoa kuvaavan tekstin yhteyteen voisi lisätä kuvaavaa tekstiä.

- MMM esittää luomuviljelyä käsittelevään kohtaan lisättäväksi kuvailevaa tekstiä: **"Luomutuotanto lisää monimuotoisuutta peltoympäristössä, mutta vaikutukset eivät rajoitu vain peltoon. Keskeinen asia luomutuotannossa on maaperän hoito, sen pieneliötoiminnan turvaaminen ja orgaanisen aineen lisääminen. Esimerkiksi viljelykierto on pakollinen, eikä kemiallisia lannoitteita tai torjunta-aineita saa käyttää. Luomutuotannon kautta myös voidaan pienentää päästöjä vesistöihin sekä lisätä lintujen ja pölyttäjien määrää, etenkin siellä, missä on karjataloutta ja laiduntamisvelvollisuus."**

Tiedoksi tähän liittyen myös Luomu 2.0 –ohjelman tavoite tuplata keruuluomupinta-ala 14 miljoonaa hehtaariin. Tämä yleensä on metsää, joka sertifioidaan luomukeruuseen (marjat, sienet, mahlala, männynkuori, yrtit...). Ehtona on, että kolmeen vuoteen siellä ei ole käytetty luomussa kiellettyjä lannoitteita tai torjunta-aineita.

Luomuviljelyyn liittyen huomio myös s. 35, liittyen tavoitteeseen T4.3: Ao. voisi lisätä peltoekosysteemit, sillä myös niillä on ravinnekiertoa, sekä kasvinvuorotus. Lisäksi strategiassa soveltuvaan kohtaan voisi lisätä luomuruoka ja luomukeruuotteet tai luomun suosiminen kotona ja ruokapalveluisa. Tavoitteena on 25 % luomuruokaa ammattikeittiöissä vuoteen 2030 mennessä.

3.3.4 Ekosysteemien toiminnan turvaaminen ja parantaminen

s. 33, T4.1:

MMM kiinnittää huomiota, että hiilirikkaiden ekosysteemien ennallistamista koskevaan tavoitemuotoiluun *"Hiilirikkaiden ekosysteemien ennallistamista lisätään merkittävästi..."*. Tavoitteessa viitataan, kuten tuleekin, ennallistamisen tavoitteisiin luvussa 3.4. Koska tavoitetta ennallistaa hiilirikkaita

ekosysteemejä tosiasiaassa toteutetaan luvussa 3.4 esitettyjen ennallistamistavoitteiden kautta, tulisi myös tässä ottaa huomioon Helmi-ohjelmassa jo sovitut toimenpiteet ja se, että uusia tavoitteita tulisi tarkastella vaikuttavuusarvioinnin perusteella Helmi-ohjelmakauden jälkeen (ks. MMM:n kommentit lukuun 3.4).

→ MMM esittää, että tavoitteesta poistetaan sana ”merkittävästi”.

s. 34, 1. kpl:

MMM kiinnittää huomiota kappaleen kohtaan ”*maatalousmaan hiilitaseen parantaminen*”. MMM haluaa tuoda esille, että tässä kohdin maatalousmaan hiilitasetta koskevan mittarin tulee olla ”*maatalousmaan hiilivarasto*”, sillä tätä mitataan nk. BioVase –tutkimuksissa. Samoin MMM kiinnittää huomiota saman lauseen kohtaan ”*maaperäeliöstön toiminnallisen monimuotoisuuden lisääminen*”. Tähtänkin liittyen MMM haluaa tuoda esille, että tällaista mittaria ei ole olemassa, eikä tällä hetkellä ole käytettävissä resursseja uuden mittarin kehittämiseen. BioValse-hankkeessa (2020-21) määritetään DNA-menetelmin mikrobi- ja maaperäeläinyhteisöjen monimuotoisuus, mutta tässä saadaan vasta selville lähtötilanne. Monimuotoisuuden lisääntymisestä saadaan Valsella tietoa vasta toisen kierroksen tuloksista eli 2030-2031 tehtävästä Bio-Valsesta. Olisi mielekkäämpää jatkaa tämän saman mittarin käyttöä myöhemmin, eikä kehittää tämän rinnalle uutta.

MMM toteaa, että viljeltävien kasvien monimuotoisuutta seurataan osana CAP-suunnitelmaa indikaattorilla I.22 (Maatalouden biologisen monimuotoisuuden lisääminen viljelyjärjestelmässä), näin ollen strategian tavoitteen seuranta on mahdollista.

3.4. Suojelu ja ennallistaminen

3.4.1 Suojelu

s. 37 sekä s. 39 (Itämeri), T7:

MMM tukee maailmanlaajuisten ja EU-tasoisten monimuotoisuushaasteiden ratkaisemista, ml. em. suojelualueita koskevat tavoitteet. On tärkeää, että kansallisesti kansainvälisiä ja EU-tason tavoitteita voidaan tukea ja että näitä tavoitteita kohti mennään aktiivisesti. MMM haluaa kuitenkin erityisesti nostaa esille, että strategian sisältämästä tavoitteesta ”*suojelupinta-alan tulee kasvaa 30 prosenttiin Suomen maa-alueiden ja sisävesien sekä merialueiden pinta-alasta vuoteen 2030 mennessä*” ei kuitenkaan vielä kansallisesti olla sovittu. Suomen oman tavoitteen tulee olla kunnianhimoinen, mutta sen tulee olla kustannusvaikuttava, perustua tieteelliseen tietoon, sekä sen toimeenpanoon tulee olla käytettävissä riittävät resurssit. On tärkeää, että kansallisesti sovittu tavoite voidaan toteuttaa oikeudenmukaisesti ja että suojelu voidaan sovittaa yhteen muiden yhteiskunnallisten tavoitteiden kanssa.

MMM:n em. huomio koskee myös s. 39, 2. kappaleen kohtaa, jossa on kirjattu ”*Suomi on sitoutunut EU:n yhteiseen tavoitteeseen suojella 30 % merien pinta-alasta vuoteen 2030 mennessä...*”. Sekä maa-alueita että merialueita koskien on kirjattu 06/2020 EU-kirjeeseen (YM2020-00101) ”Suomi pitää EU-tason 30 % suojelupinta-alatavoitetta sekä maa- että merialueella tervetulleena.” Tämä kirjaus on edelleen voimassa, ja siksi tämän perusteella on merkityksellistä kirjata erityisesti T7 seuraavasti:

- MMM esittää strategiaan kirjausta, että ”***Suojelupinta-alan tulee kasvaa kohti maailmanlaajuisten ja EU:n tavoitteiden mukaista 30 prosenttia maa-alueiden sekä merialueiden nykyisestä pinta-alasta vuoteen 2030 mennessä.***”
- MMM esittää, että mikäli em. ehdotusta ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohta käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

s. 38, T7.3:

MMM kiinnittää huomiota EU:n biodiversiteettistrategian mukaiseen tavoitteeseen suojella kaikki EU:n jäljellä olevat luonnontilaiset ja vanhat metsät (eli iki- ja aarniometsät). MMM pitäisi parempana käyttää suomennosta iki- ja aarniometsät, joka kuvaisi tarkasteltavaa ilmiötä paremmin. Vanha metsä voi olla iältään vanha, kuitenkin sisältämättä niille ominaisia aarniometsien piirteitä. MMM huomauttaa, että EU:n biodiversiteettistrategiassa suojeltavaksi tavoiteltujen iki- ja aarniometsien suojelu koskee nimenomaan niitä, jotka täyttävät EU:n määritelmät ja kriteerit sekä kansallisesti niiden perusteella tehtävät määrittelyt. EU-työ on loppusuoralla, mutta valmiita määritelmiä ja kriteerejä ei ole vielä julkaistu, joten myöskään kansallisia, tarkempia määrittelyjä ei vielä ole käytettävissä.

Valtioneuvoston voimassa oleva kanta iki- ja aarniometsien suojelua koskien on esitetty EU:n biodiversiteettistrategiaa koskevassa E-kirjeessä (YM2020-00101): ”*Metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta, olisi perusteltua suojella jäljellä olevat luonnonmetsät. Suomi korostaa selkeiden ja vakiintuneiden käsitteiden hyödyntämistä, kuten esim. FAO:n luonnonmetsän määritelmää (primary forest). Vanhojen metsien ja luonnonmetsien suojelusta tulee voida päättää kansallisella tasolla.*” MMM korostaa, että uusien kantojen muodostaminen vaatii poliittisen käsittelyn.

Valtion arvokkaita vanhoja metsiä suojellaan alue-ekologisen suunnittelun ja suojeluohjelmien avulla. Hakkuut ja metsänhoitotyöt suunnitellaan etukäteen maastossa ja siinä yhteydessä löytyvät arvokkaat luontokohteet rajataan toimenpiteiden ulkopuolelle Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan mukaisesti. Em. ympäristöoppaan mukaisesti vanhat, luonnonsuojelluksellisesti arvokkaat metsät eli aarniometsät merkitään luontokohteiksi. MMM:n korostaa, että yksityismailla keskeistä on toteuttaa iki- ja aarniometsien suojelua vapaaehtoisuuteen perustuen METSO-ohjelman kautta.

- MMM esittää tavoitteeksi: ”**Suojellaan jäljellä olevat, määritelmän mukaiset luonnonmetsät ja vanhoja metsiä, yksityismailla vapaaehtoisuuteen perustuen.**”
- MMM esittää, että mikäli em. ehdotusta ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohda käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

s. 38, T7.4:

MMM ei tue strategiassa asetettua suojellun metsämaapinta-alan 10 prosentin tavoitetta. MMM:n mielestä elinympäristökohtaisia tavoitteita ei ylipäätään tule tässä asettaa. Erityisen ylimitoitettuna MMM pitää tavoitteen 530 000 hehtaarin kohdentamista valtion omistamille alueille. Metsien suojelupinta-alaa pitäisi lisätä erityisesti maan etelä- ja keskiosissa. Valtion maita on kuitenkin eteläsimmillä kasvillisuusvyöhykkeillä vähän ja ne sijaitsevat pääsääntöisesti karummilla mailla kuin yksityismetsät. Etelä-Suomen valtionmaat ovat olleet pitkään kohtuullisen intensiivisessä talouskäytössä, minkä takia niiden kehitysluokkajakauma painottuu taimikoihin ja kasvatusemetsiin ja vanhoja ikäluokkia on melko vähän.

Strategia tähtää vuoteen 2035. Mikäli satojen tuhansien hehtaarien pysyvän lisäsuojelun toimia kohdennettaisiin tällä hetkellä suojeluarvoltaan kohtuullisen vähäarvoisiin valtion maiden kohteisiin, realisoituisivat niistä saatavat suojeluhyödyt arviolta vasta 70-100 vuoden kuluessa. MMM:n mielestä metsiensuojelua pitäisi ensi sijassa kohdentaa sellaisille kohteille, joissa jo on tällä hetkellä suojeluarvoja kuvaavia rakennepiirteitä ja joista saatava suojeluhyöty olisi mahdollisimman nopeasti realisoituva. Puhtaasti valtion maanomistukseen ja prosentiosuuksista saatavaan pinta-alaan pohjautuva suojelu on tavoitteeseen nähden tehotonta ja kallista.

Valtion metsien käyttö perustuu Metsähallituksessa laajasti osallistaen tehtävään alueelliseen luonnonvarasuunnitteluun. Monimuotoisuuden edistämisen keskeisenä tukena toimii alue-ekologinen suunnittelu, jonka tavoitteena on turvata luontaisen eliölajiston säilyminen laajoilla metsäalueilla tarkastelemalla suojelualueiden ja metsätalousalueiden luontokohteiden verkostoa kokonaisuutena ja turvaamalla laajiston säilymisen ja liikkumisen edellytyksiä. MMM pitää tärkeänä läheisyysperiaatetta, jossa alue- ja paikallisyhteisöt osallistuvat luonnonvarasuunnitteluun. Tässä periaatteessa sovitaan yhteen kestävä kehityksen näkökulmat ja alueen kaikki tarpeet, jolloin suunnitteluratkaisut ovat reiluja ja oikeudenmukaisia sekä tukevat alue- ja paikallistaloutta. Mikäli merkittäviä muutoksia tehdään, tulisi ne tehdä luonnonvarasuunnittelun kautta alueiden kanssa yhdessä.

Metsähallitus myy raaka-ainetta, jota metsä- ja sahateollisuus jalostavat väli- ja lopputuotteiksi, joten suojelun taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia kuvaavat parhaiten muutokset työllisyydessä ja metsäteollisuuden liikevaihdossa. Metsähallitus on arvioinut 500 000 hehtaarin lisäsuojelun taloudellisia vaikutuksia kolmen skenaarion kautta. Jos suojelua kohdennettaisiin valtion maiden sijainnin ja suojeluarvojen mukaisesti, se painottuisi Pohjois-Suomeen. Tällöin myös taloudelliset vaikutukset olisivat pienimmät. Mitä enemmän suojelua painotettaisiin Etelä-Suomeen, sitä suuremmat vaikutukset sillä olisi työllisyyteen ja metsäteollisuuden liikevaihtoon. Skenaariorista riippuen metsäsektorilta vähenisi 770-1600 suoraa työpaikkaa ja välillisesti 1700-3600 työpaikkaa. Metsäteollisuuden liikevaihto vähenisi 415-935 miljoonaa euroa vuodessa. Suojeltavien metsien markkina-arvo olisi noin 2-4 miljardia euroa. Lisäsuojelulla olisi myös Metsähallituksen liikevoittoa vähentävä vaikutus, joka olisi skenaariorista riippuen 39-65 miljoonaa euroa vuodessa.

MMM on tilannut Luonnonvarakeskukselta (Luke) ja Suomen ympäristökeskukselta (Syke) arvion Metsähallituksen alue-ekologisesta suunnittelusta ja sen toimivuudesta suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin. Arviointiin kuuluu valtionmaiden metsiensuojelun tehostamistarpeiden ja mahdollisuuksien arviointi mukaan lukien EU:n biodiversiteettistrategian monimuotoisuustavoitteiden vaatimukset valtion maiden osalta.

- MMM esittää, että valtion maiden lisäsuojelua ja mahdollisuuksia tarkastellaan tarkemmin vuodenvaihteessa 2023/2024 kun Luken ja Syken arvio Metsähallituksen alue-ekologisesta suunnittelusta valmistuu ja päätetään Metsähallituksen vuosia 2024-2027 koskevista omistajapolitiittisista linjauksista.
- MMM esittää, että tavoitteesta T7.4 **poistetaan** prosenttitavoitetta koskeva alkuosa ”*Metsämaan metsien tiukasti suojeltu pinta-ala on vuonna 2035 vähintään kymmenen prosenttia koko maan tasolla tarkasteltuna*”.
- MMM esittää, että mikäli em. ehdotusta ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohta käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

s. 37, 1. kpl, T7.11, ja muut vastaavat yhteydet:

MMM pitää hyvin tärkeinä suojelualueiden ulkopuolella tehtäviä toimenpiteitä, jotka turvaavat luonnon monimuotoisuutta. Suojelualueiden eli tiukasti suojeltujen alueiden lisäksi OECM-alueet ovat osa Suomen merkityksellistä suojelualueverkostoa. OECM-työryhmässä laadittiin epävirallinen käänös CBD COP14 -päätöksen OECM-määritelmästä: ”*Maantieteellisesti määritelty alue, muu kuin suojelualue, jota hallitaan ja hoidetaan siten, että saavutetaan myönteisiä ja pitkäkestoisia vaikutuksia alueella esiintyvän luonnon monimuotoisuuden, siihen liittyvien ekosysteemitointojen ja -palvelujen sekä soveltuvien osin kulttuuristen, henkisten, sosioekonomisten ja muiden paikallisesti merkittävien arvojen turvaamisessa.*” OECM-työryhmän raportin mukaan ”*OECM-alueeksi tunnustaminen edellyttää em. päätöksen mukaan alueelle ominaisen ja/ tai erityisen arvokkaan luonnon monimuotoisuuden tunnistamista. Alueella esiintyy esim. harvinaisia eliöyhteisöjä, vaarantuneita, uhanalaisia tai levinneisyydeltään pienialaisia lajeja, edustavia luonnontilaisia ekosysteemejä tai avainlinympäristöjä. Alueen ekosysteemien toiminta ja niiden tarjoamat palvelut tai tehtävä ekologisen kytkettyneisyyden kannalta voivat myös olla erityisen tärkeitä.*” MMM näkee, että termi ”suojelua tukevat alueet” ei ole riittävän vahva osoittamaan sitä, että OECM-alueiden kriteeristö (CBD ja IUCN) on hyvin lähellä Suomen suojelualue-määritelmää. Esimerkiksi metsien suojelun tilastossa suojeluiksi metsiksi tilastoidaan jo nyt OECM-alueita. OECM-alueet siis voivat tukea suojelualueverkostoa, mutta niiden tulee samalla turvata *de facto* monimuotoisuutta ko. kohteella.

- Siksi MMM myös esittää, että käytämme **OECM-työryhmän** käyttämää käännöstä ”**muut tehokkaat aluelähtöiset suojelutoimet**”, **tai vaihtoehtoisesti ”muut suojellut alueet”** tai ”**muut luonnon monimuotoisuutta turvaavat alueet**”.

s. 40:

MMM pitää tärkeänä, että OECM-työryhmän esittämät aluetyypit ja niitä koskevat tietotarpeet selvitetään kiireellisesti, ennen kuin uusia toimintamalleja tai aluetyyppejä kehitetään. Esimerkiksi valuma-alueiden osalta (s. 40 kolmas ja neljäs kappale) tulisi ensisijaisesti tarkastella vesimuodostumien arvokkaita monimuotoisuutta turvaavia kohteita. OECM-työryhmä on esittänyt mahdollisiksi OECM-kohteiksi esimerkiksi ennallistettuja alueita, mutta sivun 40 kolmannen kappaleen teksti korostaa liikaa soiden ennallistamisnäkökulmaa suhteessa siihen, että ennallistetut alueet ovat yksi mahdollinen OECM-aluetyypit. MMM näkee myös, että sivun 40 viimeisessä kappaleessa esitetyt kehittämistarpeet metsien osalta tulisi jatkokehittää OECM-työryhmän raportin pohjalta. MMM:n mielestä virkistyksestä arvokkailla alueilla on potentiaalia osana tiukasti suojeltujen ja OECM-alueiden verkostoa eli suojelualueverkostoa. OECM-aluestatuksen ei tule aiheuttaa maanomistajille lisävelvoitteita, vaan tarkoitus on tilastoida ja saada näkyväksi monimuotoisuuden eteen tehtyä työtä.

- MMM esittää edellä mainitun selvitystarpeen lisäämistä tekstiin sekä lauseen ”**...mutta lisäksi tulee selvittää uusia toimintamalleja suojelua tukevien alueiden verkoston kehittämiseksi**” ja s. 40 kahden viimeisen kappaleen poistamista tai muokkaamista niin, että OECM-työryhmän esittämät aluetyypit tulevat esille ensisijaisina kehittämiskohteina.

3.4.2 Ennallistaminen ja hoito:

s.41, T8:

MMM tukee maailmanlaajuisten ja EU-tasoisten monimuotoisuushaasteiden ratkaisemista, ml. heikentyneiden alueiden ennallistamista koskeva tavoite. On tärkeää, että kansallisesti kansainvälisiä ja EU-tason tavoitteita voidaan tukea ja että näitä tavoitteita kohti mennään aktiivisesti. MMM haluaa erityisesti nostaa esille, että strategialuonnoksen sisältämästä tavoitteesta ”*Suomi sitoutuu YK:n biodiversiteettisopimuksen heikentyneiden alueiden [15/20] prosentin ennallistamistavoitteeseen kansallisesti.*” tai tavoitteesta T8 ”*Ekosysteemien tilaa parannetaan [15/20] prosentilla heikentyneistä alueista.*” ei vielä kansallisesti olla sovittu. MMM:n tiedossa on, että em. YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteeksi sovittiin 30 %. Suomen oman tavoitteen tulee olla kunnianhimoinen, mutta kansallisen strategian tavoitteen tulee olla kustannusvaikuttava, perustua tieteelliseen tietoon, sekä sen toimeenpanoon tulee olla käytettävissä riittävät resurssit.

Lisäksi MMM haluaa korostaa, että toistaiseksi meillä ei ole maailmanlaajuisesti tai kansallisesti sovitua määritelmää siitä, mikä lasketaan heikentyneeksi. Erityisen tärkeää on ottaa huomioon, että EU:n biodiversiteettistrategiaan liittyvän kansallisen valmistelutyön (nk. sitoumustyö ja mahdollisen ennallistamisasetuksen mukainen ennallistamissuunnitelma) kautta tulemme saamaan Suomen painopisteet sekä ennallistamisen tarkemmat määrälliset tavoitteet. Strategiaan on liian ennenaikaista ennakoita kansalliset ennallistamismäärät. Tämä sisältää myös strategialuonnoksessa esitetyt T8 alatavoitteet eli on tässä vaiheessa liian aikaista tai esittää alatavoitteiden ennallistamisen lisäämistä merkittävästi tai määrällisiä tavoitteita, joista ei ole kansallisesti sovittu Helmi-elinympäristöohjelmassa. Ennallistaminen tulee sovittaa yhteen muiden yhteiskunnallisten tavoitteiden kanssa.

- MMM esittää strategiaan kirjausta, että **"Ennallistamis-pinta-alan tulee kasvaa kohti maailmanlaajuisen YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteiden mukaista 30 prosenttia heikentyneiden alueiden pinta-alasta."**
- MMM esittää, että T8 alatavoitteiden kohdalla kirjataan tavoitteiksi nykyiset Helmi-ohjelman tavoitteet, ja että lisätavoitteita tarkastellaan vaikuttavuusarvioinnin perusteella Helmi-ohjelmakauden jälkeen.
- MMM esittää, että mikäli em. ehdotuksia ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohdat käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

s. 42, ensimmäinen kappale

Tekstissä todetaan, että metsien ennallistamistoimenpiteiden "...*kokonaisuutena kasvattaa nykyisestä, mutta kokonaisuudessaan ennallistettavien ja hoidettavien alojen pinta-alat ovat kuitenkin pieniä*". Samassa kappaleessa ja useissa T8 alatavoitteissa todetaan, ristiriitaisesti em. virkkeen kanssa, että kehityssuunnan kääntäminen edellyttää hoidon merkittävää lisäämistä.

- MMM esittää, että tekstiä selkeytetään, ottaen huomioon myös edellisessä kohdassa esitetyt muotoilut koskien T8 alatavoitteita.

s. 42, ensimmäinen kappale

Kulotusta koskevan tekstin osalta MMM:n kommentit on esitetty yllä.

s. 42, toinen kappale

Metsätaloudellisesti vajaatuottoisten soiden ennallistamisessa on potentiaalia, jos halutaan edetä kohti satojentuhansien hehtaarien mittakaavaa. MMM huomauttaa, että ennallistamismenelmiin tulee tällöin lukea myös passiivinen ennallistuminen, mikä saattaa olla kustannustehokas vaihtoehto aktiiviselle ennallistamiselle. MMM kiinnittää huomiota siihen, että soiden ennallistamisen haluttaisiin muodostuvan yhdeksi metsien hoidon toimenpiteeksi, mutta tekstistä ei tarkemmin ilmene, mitä tällä tarkoitetaan. Vesien palautus suojeleusoille on yksi vaihtoehto, jolla soiden ennallistamista voisi toteuttaa metsätalouden yhteydessä, joskin silloin tulee ottaa huomioon maanomistajille mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset haitat. Jos ennallistamista tehdään osana metsien hoitoa, on syytä ottaa huomioon yhteensovittaminen metsätalouden kanssa niin, että myös metsänomistajan omat ja muut yhteiskunnalliset tavoitteet, kuten ilmasto-, vesiensuojelu- ja taloustavoitteet, sovitetaan yhteen. Lisäksi MMM olettaa, että Helmi-ohjelmasta koskeva numeerinen tavoite ja tavoitevuosi korjataan ohjelman mukaisiksi.

- MMM esittää, että tekstiä selkeytetään ottaen huomioon edellä mainitut näkökohdat: **"...Helmi-ohjelman tavoitteena on ennallistaa lisäksi lähes 60 000 hehtaaria soita vuoteen 2030 mennessä. Metsätaloudellisesti vajaatuottoisten soiden ennallistamisessa on potentiaalia, jos halutaan edetä kohti satojentuhansien hehtaarien mittakaavaa. Passiivinen ennallistuminen saattaa tällöin olla kustannustehokas vaihtoehto aktiiviselle ennallistamiselle. Ennallistamisen tulee olla kustannusvaikuttavaa ja perustua valuma-aluekohtaisiin suunnitelmiin. Suunnitelmaa tehtäessä myös metsänomistajan omat ja muut yhteiskunnalliset tavoitteet, kuten ilmasto-, vesiensuojelu- ja taloustavoitteet, tulee sovittaa yhteen."**

3.5. Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

3.5.1 Luonnonvarojen hyödyntäminen, maankäyttö ja rakentaminen

s. 45:

MMM kiinnittää huomiota siihen, että tekstissä on päällekkäisyyttä luvun 3.3 kanssa.

- MMM esittää, että lajien uhanalaisuutta ja suojelualueita koskevat asiat käsitellään vain luvussa 3.3.

s. 45:

MMM näkee, että resurssitehokkuus on luonnonvarojen käytössä keskeistä. Vihreään siirtymään tarvitaan paljon uusia luonnonvaroja, mm. kaivoksia, mikä haastaa paineiden vähentämistä. Kiertotalousstrategian linjausten mukaan uusiutuvien luonnonvarojen käyttö voi kasvaa, jos kantokyky sen sallii. Luonnonvarakysymyksiä tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti ja eri näkökulmista, mikä nyt ei tekstistä tule esille.

- MMM esittää, että virke *"Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta on olennaista vähentää painetta uusien neitseellisten luonnonvarojen ottamiselle ja sitä kautta pienentää painetta luonnon monimuotoisuutta heikentävään maankäyttöön"* muutetaan muotoon **"Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta on olennaista pienentää painetta luonnon monimuotoisuutta heikentävään maankäyttöön"**.

s. 49, toinen kpl:

MMM kiinnittää huomiota s. 49 toisen kappaleen viimeisen lauseen muotoiluun, ja esittää sanojen "erityisesti biomassan", poistamista. Vihreä siirtymä kasvattaa etenkin uusiutumattomien raaka-ainesten tarvetta, eikä ole tarvetta kehittää erityisesti biomassan käyttöönottoa vähentäviä liiketoimintoja.

- MMM esittää em. lauseen muotoiltavaksi seuraavasti **"Tällaisia voivat olla esimerkiksi erilaiset sertifikaatit ja standardit, sijoittajien ja luotonantajien luontokriteerit, vakuutusten hintapreemiot, luontohankekumppanuudet yritysten sidosryhmien kanssa, luontosidonnaiset yrityslainat, mekanismit luontoriippuvuuksien ja -vaikutusten arviointiin ja luonnon tilaa parantavat sekä luonnonvarojen käyttöönottoa vähentävät uudet liiketoiminnat."**

s. 47, T10.4:

MMM kiinnittää huomiota tavoitteeseen T10.4. *"Luonnonvarojen käytön tavoitteiden riittävyttä luonnon monimuotoisuusvaikutusten osalta tarkastellaan etenkin uusiutuvien luonnonvarojen sekä vientituotteiden valmistukseen käytettyjen luonnonvarojen tavoitteiden osalta."* MMM korostaa, että tässä strategiassa tulee pitäytyä valtioneuvostossa linjatuissa kiertotalouden strategisen ohjelman tavoitteissa liittyen luonnonvarojen kulutukseen ja käyttöön.

MMM toteaa myös tähän samaan asiaan liittyen, jo tässä kohdin, että myös tavoitteessa T22.2. on valtioneuvoston linjausta laajempi tavoite, eikä tavoitetta ole täsmennetty esimerkiksi vientituotteiden valmistuksen osalta.

Lausunnolla olevassa luonnoksessa kiertotalouden strategisen ohjelman tavoite ("Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa siten, että kotimaan primääriraaka-ainesten kokonaiskulutus ei 2035 ylitä vuoden 2015 tasoa. Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat eivät kuulu tavoitteen piiriin) on siirretty alaviitteeksi ja luonnokseen on kehitetty uudet tavoitteet.

- MMM esittää, että T10.4 **muotoillaan käyttäen samaa ilmaisua kuin kiertotalouden strategisessa ohjelmassa** tai T10.4. poistetaan ja viitataan tekstissä vahvemmin jo hyväksytyyn sanamuotoon kiertotalouden strategisessa ohjelmassa.
- MMM esittää, että mikäli em. ehdotusta ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohda käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

T10:

MMM kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteessa T10 puhutaan tuotannon lisäksi kulutuksesta, mutta alatavoitteet kohdistuvat tuotantoon. Tämä on syytä selkeyttää.

3.5.3 Riskit luonnon monimuotoisuudelle

3.5.4 Julkishallinnon ohjaus

s. 52 politiikkajohdonmukaisuutta koskeva kappale:

MMM pitää keskeisenä politiikkatoimien johdonmukaisuutta. Poliittikkajohdonmukaisuus tulee ottaa huomioon molempiin suuntiin, eli myös luonnon monimuotoisuusstrategiassa tulee ottaa huomioon muiden strategioiden tavoitteet.

s. 53 ensimmäinen kappale:

MMM esittää, että strategiat mainittaisiin nimeltä, mm. Kansallinen metsästrategia 2035 (KMS2035), Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) ja Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumis-suunnitelma 2030 (KISS2030), Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU).

s. 53 toinen kappale:

MMM pitää tärkeänä strategian kirjausta kattavasta vaikutusten arvioinnista, jossa otetaan huomioon ekologisten näkökulmien lisäksi taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat. MMM pitää tietoon perustuva päätöksentekoa tärkeänä.

s.53, julkisia hankintoja koskeva kappale:

MMM kiinnittää huomiota, että julkisiin hankintoihin liittyen olisi hyvä sisällyttää myös tieto, että Suomen kansallisessa hankintastrategiassa on tavoitteena luonnon osuus 25 % julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä. (Tiedoksi ao. strategia <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162418> sekä MMM:n teettämä selvitys luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta julkisissa ruokapalveluissa:

<https://mmm.fi/documents/1410837/1890227/Biodiversiteettikriteerit+elintarvikehankinnoille+lopullinen+-+muokattu+10.6.2022.pdf/78f5470d-1c14-ba2e-66f9-cf38d12c4132/Biodiversiteettikriteerit+elintarvikehankinnoille+lopullinen+-+muokattu+10.6.2022.pdf?t=1656320847476>)

s. 54, T14.1, T14.6, T14.8:

MMM kiinnittää huomiota, että tavoitteen T14 alle sisältyy poikkileikkaavia ja useita muita sektoreita läpäiseviä tavoitteita, jotka liittyvät tärkeään valtavirtaistamisen toimintatapaan. On kuitenkin merkityksellistä, ettei luonnon monimuotoisuusstrategia ylisäätele muita autonomisia politiikkoja, eikä aiheuta hallinnollista taakkaa ja eikä hidasta muiden strategioiden toimeenpanoa; esim. ilmastovaikutuksista ohjataan toisaalla. Siksi seuraavissa kohdin MMM esittää uusia muotoiluja. Lisäksi MMM kiinnittää huomiota, että esimerkiksi tavoitteessa T14.6 ”julkiset sijoitukset” olisi tärkeää määritellä.

- MMM esittää poistettavaksi tavoitteesta T14.1 kohdan ”*eivätkä strategiat ole ristiriidassa keskenään*” eli uusi muotoilu olisi ”**Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on poikkileikkaavasti strategisen suunnittelun tavoite. Strategiatyössä arvioidaan vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen SOVA-lain periaatteiden mukaisesti. Toimeenpanon järjestelmällisellä seurannalla ja sen tuloksiin reagoimalla parannetaan politiikan vaikuttavuutta.**”
- MMM esittää poistettavaksi tavoitteesta T14.6. sanan ”*ilmastovaikutukset*” eli uusi muotoilu olisi ”**Julkisia investointeja ja sijoituksia arvioidaan ja kohdennetaan myös niiden luonnon monimuotoisuusvaikutusten perusteella ja vaikutuksia seurataan kattavasti.**”
- MMM toteaa, että nyt tämä luonnos luonnon monimuotoisuuden strategiaksi sekä sen pohjalta myöhemmin valmisteltava toimintaohjelma ovat merkittävät ja hyvin ajantasainen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi laajasti valmisteltu kokonaisuus vuoteen 2030 ja vuoteen 2035 saakka. Ensisijaisesti näiden toimeenpano tulee varmistaa. Vasta saavutettaessa tavoitevuodet 2030 ja 2035 on nähtävissä, miten toimeenpanossa on onnistuttu. Siksi on erityisesti ennen aikaista sekä resurssien vaikuttavuuden kannalta tarpeetonta toteuttaa tavoitetta T14.8 eli ”*Valmistellaan ja otetaan käyttöön luontoa koskeva puitelaki.*” MMM esittää kokonaan tämän tavoitteen T14.8 ja puitelakia s. 53 koskevan tekstin poistamista. Vaihtoehtoisesti, T14.8. voisi koskea strategian väliarviointia ja loppuarviointia sekä raportointia YK:n biodiversiteettisopimukselle vuosina 2024 ja 2028. T14.8. voisi olla seuraavasti muotoiltu: ”**Toteutetaan jatkuvan seurannan lisäksi strategiakauden puolivälissä riippumaton väliarviointi ja strategiakauden lopussa riippumaton loppuarviointi tavoitteiden saavuttamisesta. Strategiaa ja sen tavoitteita päivitetään tarvittavin väliajoin arviointiin pohjautuen. Osana YK:n biodiversiteettisopimusta Suomi raportoi toimintaohjelman toimenpiteiden etenemisestä vuosina 2024 ja 2028.**” MMM esittää, että mikäli em. ehdotusta ei sellaisenaan voida sisällyttää strategiaan, ao. asiakohta käsitellään ja linjataan poliittisella tasolla.

3.5.5 Osallistuminen luontoa koskevaan päätöksentekoon

s. 56, T15:

MMM kiinnittää huomiota tavoitteen T15 kirjaukseen ”*Suomalaiset kokevat vaikuttavat luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja elvyttämisen toimet oikeudenmukaisiksi.*” Koska luontoa koskevaan kansalliseen, alueelliseen ja paikalliseen päätöksentekoon, suunnitteluun ja toimeenpanoon osallistuu laaja joukko yhteiskunnan eri toimijoita, saattaa olla haastavaa varmistaa, että kaikki kokevat kaikki toimet oikeudenmukaisiksi. Siksi voisi olla realistista kirjata ao. tavoitteeseen mm. toimien tarpeellisuus sekä kokemus vahvasta oikeudenmukaisuuden kokemuksesta.

- MMM esittää, että T15 toinen lause kirjattaisiin: ”***Suomalaisten kokemus luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja elvyttämisen toimien tarpeellisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta on vahva.***”

3.5.6 Yksityinen ja julkinen rahoitus

s. 57 ylin ensimmäinen lause:

MMM kiinnittää huomiota, että nykyisellä CAP-rahoituskaudelle 2023-2027 ympäristökunnianhimoa on jo nostettu aiempaan verrattuna, mutta muutoksen vaikuttavuudesta ei ole vielä näyttöä. Maatalouksissa ei voida maksaa viljelijälle ympäristöhöydyd arvon perusteella. Tästä syystä MMM esittää, että lauseesta **poistettaisiin viittaus maataloustuikiin**. Kirjauksessa ei ole myöskään viittausta muihin politiikkasektoreihin.

- MMM esittää, että em. lauseen muotoilu olisi: ”***Tässä olennaisia tekijöitä ovat myös EU:n yhteisen rahoituksen periaatteiden tarkastelu ja rahoituksen ohjaaminen tarkoituksenmukaisella tavalla aikaisempaa tehokkaammin tukemaan luonnon monimuotoisuuden kannalta myönteisiä toimia.***”

s. 58

MMM kiinnittää huomiota siihen, että haitallisia tukia koskeva selvitys on vanhentunut ja pitää tärkeänä, että vastaava kansallinen selvitys päivitetään. MMM huomauttaa, että esimerkiksi metsänhoidon istutustukea ei ole olemassa (eikä ollut olemassa edes vuonna 2015).

- MMM esittää, että sanat ”*metsänhoidon istutustuki*” **poistetaan**.

3.5.7. Luonnon monimuotoisuuden tilan seuranta, arviointi ja tutkimus

s.59 viimeinen lause: ”*Luonnon monimuotoisuusstrategian ja siihen liittyvien toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi onkin ollut valmistelutyötä ohjaava periaate, ja arviota strategian vaikuttavuudesta on tehty rinnan valmistelutyön kanssa.*” MMM arvostaa, että strategian valmistelussa on otettu huomioon vaikuttavuuden arviointi ja sen toteuttamista on mietitty jo strategian valmisteluvaiheessa.

MMM kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että strategiaan liittyen tulee valmistella myös riittävä taloudellisten vaikutusten arviointi. Tätä arviointia varten käytössä on jo mm. LUKEn tekemä arviointi erityisesti metsien osalta. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/552036>

s. 59-60 seuranta:

MMM on yhtä mieltä luonnon seurantatiedon tärkeydestä. MMM pitää hyvin merkittävänä, että myös suojelualueilla tehtävien toimien sekä suojelun kohdentamisen kustannusvaikuttavuutta seurataan. Tähän liittyen MMM esittää seuraavaa em. asioihin liittyvää uutta tavoitetta lisättäväksi.

- MMM esittää uudeksi tavoitteeksi T17.4: ”***Seurataan suojelutoiminnan vaikuttavuutta suojelualueilla.***”

3.5.8 Tietoisuus ja luonto-osaaminen

s. 63, T18:

MMM kiinnittää huomiota tavoitteen T18 kirjaukseen ”*Suomalaisten luonto-osaaminen ja luonnon arvostus ovat hyvällä tasolla ja jokainen tietää, mitkä ovat vaikuttavia toimia luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden palauttamiseksi.*” Voisi olla realistisempaa kirjata ”*jokainen tietää*” hiukan yleisemmälle tasolle, koskemaan yleisemmin suomalaisia.

- MMM esittää, että T18 kirjattaisiin muotoon: ”*Suomalaisten luonto-osaaminen ja luonnon arvostus ovat hyvällä tasolla ja suomalaiset tietävät, mitkä ovat vaikuttavia toimia luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden palauttamiseksi.*”

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

MMM kiinnittää huomiota, että luvun 3.6. T20 ja sen alatavoitteissa tulee ottaa huomioon, mitä jo edellä MMM on tässä lausunnossaan todennut: Juuri hyväksytyissä ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista koskevissa suunnitelmissa (Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU), Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU), Kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumis-suunnitelma KISS2030; yms.) on juuri linjattu kansalliset tavoitteet ja toimet. Tärkeää on, että tässä strategiassa ilmastomuutokseen liittyvät tavoitteet ja toimet ovat linjassa em. kansallisesti sovittujen linjausten kanssa, eli myöskään tässä T20 ja sitä koskevien alatavoitteiden osalta linjaukset eivät voi näitä ylittää. T20 ja sitä koskevien alatavoitteiden osalta strategia ei voine edellyttää toimia myöskään maakunnille tai kunnille, ellei ne ole suosituksen omaisia. T20 osalta MMM myös pitää tarpeellisenä, että alkuperäisessä tavoitteessa mainitut ”riittävät resurssit” olisi ensin arvioitava ja konkreettisesti sovittava ennen ao. tavoitteen kirjaamista.

T20.1. osalta MMM esittää myös em. lisäksi, että myös muut alueelliset toimijat, kuten koltat, otetaan tavoitteessa huomioon.

T20.3. MMM kiinnittää huomiota, että voimassa olevassa Saamelaiskäräjälaissa ei ole mainittu perinteistä tietoa, ja eduskunnassa käsittelyssä oleva hallituksenesitystä ei vielä ole hyväksytty sekä tässä muodossaan jättää ao. määritelmän auki, eli tämän osalta alla oleva tavoite lienee sellainen, että se on ratkaistava ensin muualla.

MMM kiinnittää huomiota myös perustuslakiin, eli että saamelaisilla on itsemääräämisoikeus kieleen ja kulttuuriin. Saamelaiskäräjiä koskevassa laissa puhutaan saamelaisten aseman parantamisesta, eli MMM esittää, että T20.5. osalta otettaisiin huomioon se, että saamelaisten kieltä ja kulttuuria voitaisiin parantaa osana maankäytön suunnittelua, mikä ei siis kuitenkaan vastaa koskien nykyistä muotoilua itsemääräämisoikeutta maankäytössä.

- MMM esittää poistettavaksi viittaukset ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen, sekä maakuntiin ja kuntiin, eli esittää alla olevia muotoiluja ao. tavoitteiden osalta:
- T20: ”***Luonnon monimuotoisuuden liittyvässä päätöksenteossa kunnioitetaan saamelaisten itsemääräämisoikeutta.***”
- T20.1: ”***Saamelaisten kotiseutualueen oman luonto-ohjelman toteuttamisen myötä kotiseutualueen kunnat, Lapin liitto, Metsähallitus, Saamelaiskäräjät ja muut alueelliset toimijat toimivat yhdessä ja johdonmukaisesti alkuperäisen luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.***”
- T20.2: ”***YK:n biodiversiteettisopimuksen Artikla 8(j):n mukaiset vapaaehtoiset ohjeistukset on toimeenpantu valtionmaiden osalta.***”
- T20.5: ”***Saamelaisten kieltä ja kulttuuria parannetaan osana maankäytön suunnittelua.***”
- T20.6: ”***Saamelaisten lainsäädännöllistä asemaa on parannettu ja Saamelaiskäräjien asemaa hallinnossa on vahvistettu luontokadon hillinnässä.***”

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Ympäristöneuvos

Johanna Niemivuo-Lahti

Tiedoksi

VN/21836/2021-MMM-52

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: